

Het congres werd inderdaad georganiseerd door de South African Medical Association.

Natuurlijk ben ik het geheel eens met collega NCAYTYANA en Prof. BARNARD, dat een leefbare maatschappij voor allen niet alleen afhankelijk is van de medische verzorging, maar evenzeer afhangt van sociale, economische, juridische, ethische en nog andere factoren. Deze vielen echter buiten het bestek van dit verslag. Het ging hier om medische gegevens. De belangrijke andere aanvullende feiten die NCAYTYANA vermeldt, wil ik graag aannemen en zijn zeer te betreuren.

Wat uw medische aanvullingen betreft, wil ik er wel op wijzen, dat al mijn gegevens uit deze kliniek kwamen en uiteraard uitsluitend betrekking hebben op de ziekenhuispatiënten, die voornamelijk afkomstig zijn uit het stedelijke gebied. Ze gelden niet algemeen.

Amsterdam, december 1969

H. P. GROENEVELD

VRAAGTEKENS BIJ DE FILM „BEGRIJPT U NU WAAROM IK HUIL”

Kortgeleden had ik het voorrecht de vertoning te kunnen bijwonen van de film „Begrijpt U nu waarom ik huil”, een vertoning die ditmaal plaatsvond te Amsterdam onder auspiciën van de MFAS. Uit de inleiding van collega VAN TOL, chef de clinique bij Prof. BASTIAANS, heb ik begrepen dat men met deze film iets wil laten zien van de behandeling met LSD bij patiënten die lijden aan het zogenaamde KZ-syndroom, optredend bij ex-concentratiekampgevangenen. Deze behandeling vindt plaats onder leiding van Prof. BASTIAANS in de Jelgersmakliniek te Oegstgeest.

De één uur durende film is een montage van beelden, opgenomen tijdens een de gehele dag durende „LSD-session” bij een vrijwilliger- exconcentratiekampgevangene, die zich als lijder aan het KZ-syndroom onderworpen heeft aan de LSD-behandeling van Prof. BASTIAANS. Het interview van de patiënt tijdens de zitting werd door Prof. BASTIAANS zelf geleid.

Nu is het nut van een LSD-therapie bij psycho-neurotische stoornissen nog steeds een zeer omstreden zaak, en de acten hierover zijn nog lang niet gesloten. Men hoopt dat de patiënt onder invloed van LSD verdrongen materiaal naar boven brengt, waarmee de psychotherapeut dan kan werken.

Ten onzent heeft met name Prof. BOOIJ (1968) duidelijk stelling genomen tegen deze opvatting (m.i. terecht) en daarbij nog eens gewezen op de gevaren die verbonden zijn aan het toedienen van LSD.

TAS (1968) wees erop dat zelfs al zouden door LSD inhouden van het onbewuste in een niet gealtereerde vorm bewust worden, deze nog niet zonder meer te interpreteren zijn. Ik zou er aan toe willen voegen, dat zogenaamde „wilde Es-duidingen” in de hand gewerkt worden.

In de gehele medische literatuur vindt men trouwens de laatste tijd frequent waarschuwingen tegen LSD-gebruik en men maant tot de grootste voorzichtigheid en het stellen van de scherpste indicatie bij toepassen van LSD als adjuvans bij de psychotherapie. Ik had gehoopt dat ik na de film plus inleiding iets van mijn scepsis t.a.v. de LSD-therapie kwijt zou zijn, maar integendeel, deze scepsis is juist toegenomen. De film heeft mij teleurgesteld.

Ten eerste: ik merkte niets van een LSD-effect, met name, ik had bepaald niet de indruk dat er diep verdrongen materiaal uit het onbewuste naar boven kwam. Wat wel naar boven kwam, waren uitsluitend de afschuwelijke herinneringen van de patiënt aan deze tijd, maar deze waren

allerminst diep verdrongen, ze lagen juist „voor het opscheppen” aan de oppervlakte; dit bleek al uit de gesprekken met de patiënt gevoerd vóór de toediening van LSD.

Ten tweede: zo er toch al verdrongen materiaal naar voren kwam (wat mij dan is ontgaan), dan vond ik de interpretaties van Prof. BASTIAANS bepaald niet instructief. Hij appeleerde hoofdzakelijk aan concrete situaties, waarin de patiënt tijdens zijn gevangenschap verkeerde, en ik ben ervan overtuigd, dat dezelfde reacties bij de patiënt ook naar voren gekomen zouden zijn zonder LSD, als men in aanmerking neemt dat deze patiënt jarenlang het gevoel had, nooit een belangstellend en begrijpend luisteraar te vinden.

Ten derde: de film was bedoeld als instructiefilm (dat werd tenminste door collega VAN TOL gezegd). Een instructiefilm behoort zakelijk en nuchter te zijn en daarin behoren, zoals hier gebeurde, geen flarden van beelden uit het concentratiekamp doorheen te spelen. Op die manier worden aan het publiek ongewenste suggesties opgedrongen.

Ik hoorde iemand nogal naïef mompelen: „Dat hallucineert hij zeker”!

Ten vierde: de LSD-behandeling werd toegepast omdat „vroegere langdurige psychotherapie niet had geholpen”. Maar waaruit bestond deze psychotherapie? Bovendien vertelde collega VAN TOL dat de patiënt nu twee jaar na de LSD-behandeling het weer erg moeilijk had.

Dit „erg moeilijk hebben” is een zeer rekbaar begrip; ik meen rustig te mogen concluderen dat er ook na deze LSD-behandeling bepaald geen florissant resultaat is geboekt.

Op grond van al deze bezwaren moet ik zeggen dat ik deze film wetenschappelijk van bijzonder weinig waarde vond. Het toch al zo omstreden belang van de LSD-therapie wordt er in ieder geval niet door onderstreept.

Helaas wordt er nu aan deze film een ongewenst propagandistisch effect gegeven, namelijk door deze film op uitgebreide schaal, maar toch in „besloten kring” te vertonen aan grote groepen van mensen, die door hun opleiding nog te weinig bekend zijn met het voor en tegen van LSD om deze film met de juiste kritische instelling te bekijken. Dit propagandistische effect wordt nog eens geaccentueerd door de vertoning van de film in een extra besloten voorstelling aan H.M. de Koningin, de regering en de pers en nog een aantal andere genodigden.

Ik acht het onjuist dat er op deze wijze de nadruk wordt gelegd op het belang van een therapie, die zijn plaats in de geneeskunde moet veroveren en waar men nog zeer kritisch tegenover moet blijven staan.

Literatuur: BOOIJ, J. (1968) Farmacotherapie en psychotherapie. LSD als adjuvans bij de psychotherapie? *Ned. T. Geneesk.* **112**, 2. — TAS, J. (1968) Psychotherapie en pharmac. *Ned. T. Geneesk.* **112**, 325.

Santpoort, 26 november 1969

S. TIMMERS

BERICHTEN BUITENLAND

Wereldberichten

Universiteit der Verenigde Naties. — De secretaris-generaal der Verenigde Naties, U. THANT, heeft in zijn jaar-rapport aan de algemene vergadering voorgesteld een universiteit der V.N. op te richten. „The primary objective of such an institution”, aldus de rapporteur, „would be to promote international understanding at both political and cultural levels.” (*J. Amer. med. Ass.*, 10 nov. 1969 bl. 1110.)